

Aralin 2 **PANTAY-PANTAY LAHAT**

Bahagi ng lipunan na ating ginagalawan ang mga taong may kapansanan. Kung paano na ang lahat ay nasasaklaw ng iisang batas, ganoon din ang mga may kapansanan. Dapat na sila ay makinabang sa mga karapatan na tinatamasa ng kahit sinong Pilipino.

Ang araling ito ay tatalakay sa mga batas at kasunduan para sa pangangalaga ng mga may kapansanan.

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

- natutukoy ang mga karapatan ng mga may kapansanan;
- naipaliliwanag/nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang ekspresyon ng mukha sa pag-uusap o pagpapahayag;
- nasasabi ang buod ng isang liham;
- nakalilikom ng mga impormasyon mula sa isang liham;
- nakasusulat ng isang payak na liham na may isa o dalawang talata; at
- nagagamit ang kaalaman sa pagpaparami sa pang-araw-araw na suliranin.

Pag-isipan Natin

Naku, sa ikatlong palapag pala ako boboto. Mahihirapan ako nito. Makiusap ako na kung puwede ay sa baba na lang ako. Kung hindi sila papayag, kakayanin ko. Karapatan kong bomoto! Sana may magawa sila para maging mas madali ang pagboto ng mga katulad ko.

Ano ang naging suliranin ni Rowena? Paano ito nakaapekto sa kanya? Paano maiiwasan ang ganitong sitwasyon?

Basahin Natin

Hunyo 15, 2007

Bb. Arleen Cuales
Chairman, Board of Election Inspector
Santiago City
Bb. Cuales,

Nais ko pong ipagbigay-alam sa inyo ang naging sitwasyon ko noong ika-14 ng Mayo, araw ng eleksiyon.

Ako po ay may *cerebral palsy*, isang kondisyon na kung saan wala akong kakayahan sa pagkontrol ng aking kalamnan. Bagama't mahirap at napakainit, sinikap ko na makarating sa aking presinto gamit ang saklay upang magamit ko ang aking karapatang bumoto.

Ngunit ayon po sa talaan, kailangan ko pang umakyat sa ikatlong palapag ng kabilang gusali para makaboto. Napakahirap po ng aking naging karanasan.

Nais ko po sanang malaman kung may itinakdang batas para sa mas maginhawang lugar sa pagboto ng mga may kapansanang tulad ko.

Lubos na gumagalang,
Rowena Aquino

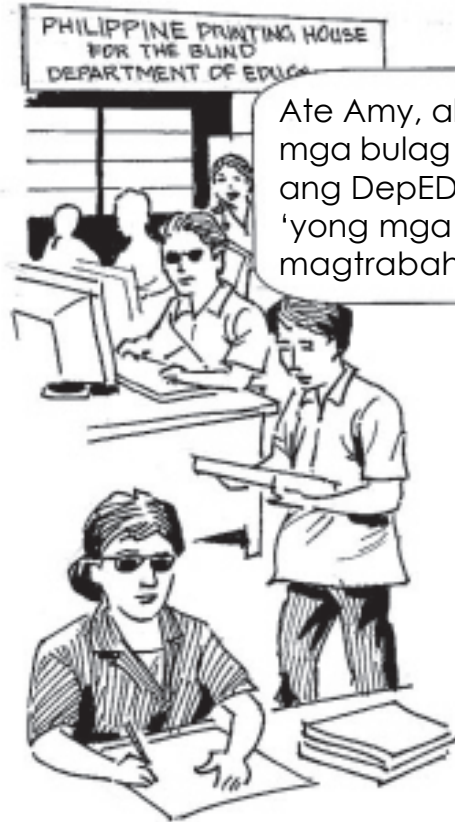
Subukin Natin

Sagutin ang mga tanong:

1. Ano ang kapansanan ni Rowena?
2. Bakit siya sumulat kay Bb. Cuales?
3. Ano ang buod ng liham ni Rowena kay Bb. Cuales?
4. Paano maipababatid sa kinauukulan ang mga hinding ng may kapansanan?
5. Paano ipinakikita ng lipunan o ng pamahalaan ang pagmamalasakit sa may kapansanan?

Alamin Natin

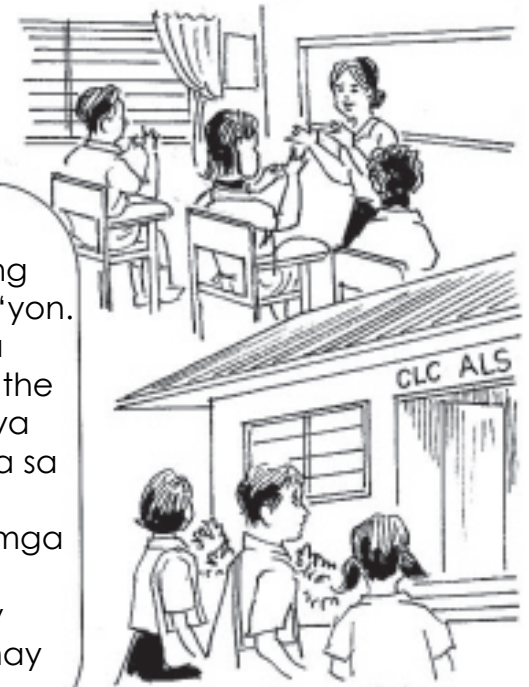

Karapatan sa Trabaho

Ate Amy, alam mo bang may mga bulag na empleyado pala ang DepED? Bakit hindi na lang 'yong mga nakakakita ang magtrabaho?

'Yon pala ang sinasabi mo na Magna Carta para sa mga taong may kapansanan.

Lanie, basta kaya nila ang trabaho, hindi sila puwedeng tanggihan. Karapatan nila 'yon. Sila ang mga empleyado sa Philippine Printing House for the Blind ng DepED. Guma-gawa sila ng mga kagamitan para sa mga bulag. Alam mo bang limang bahagdan (5%) ng mga kaswal at kontraktuwal na posisyon sa pamahalaan ay dapat ilaan para sa mga may kapansanan?

Karapatan sa Edukasyon

Hindi lang 'yon. Nagpapatupad din ang DepED ng espesyal na pag-aaral para sa mga bulag, bingi, at may kapansanan sa pag-iisip, at sa mga mag-aaral na may di-pangkaraniwang talento. "Special Education" ang tawag dito. Mag-uumpisa na rin ang pag-aaral para sa mga *out-of-school youth* na bingi at bulag. Karapatan din kasi nila na mabigyan ng sapat at mahusay na edukasyon.

Karapatang pampubliko at sibil

Maging ang paligid na aming ginagalawan, kasama na ang pampublikong pasilidad ay iniayos ayon sa aming mga pangangailangan. Pinahihintulutan din ang mga may kapansanan na katulad ko na alalayan ng ibang tao sa pagboto tuwing eleksiyon.

Nakasaad rin sa *Republic Act 7277* o *Magna Carta for Disabled Persons* na ako ay may karapatang magpagamot nang walang bayad sa mga pampublikong pagamutan. Pinagkalooban din kami ng karapatang makinabang sa iba't ibang serbisyo mula sa gobyerno.

Karapatan sa Kalusugan

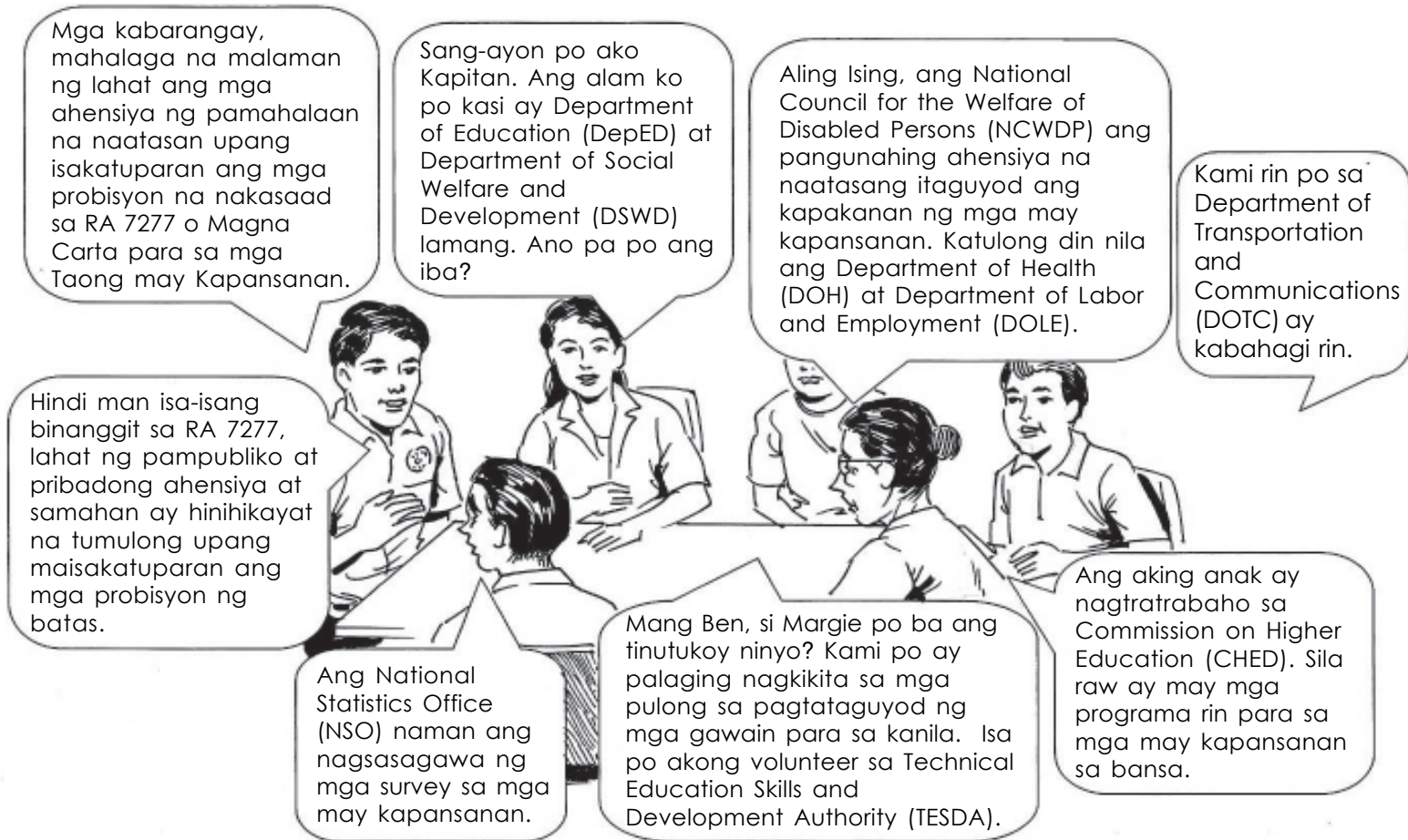

Karapatan sa mga dagdag na serbisyo (*auxiliary social services*) at karapatan para mapadali at maging maginhawa ang pagkilos nila at paglalakbay (*accessibility*)

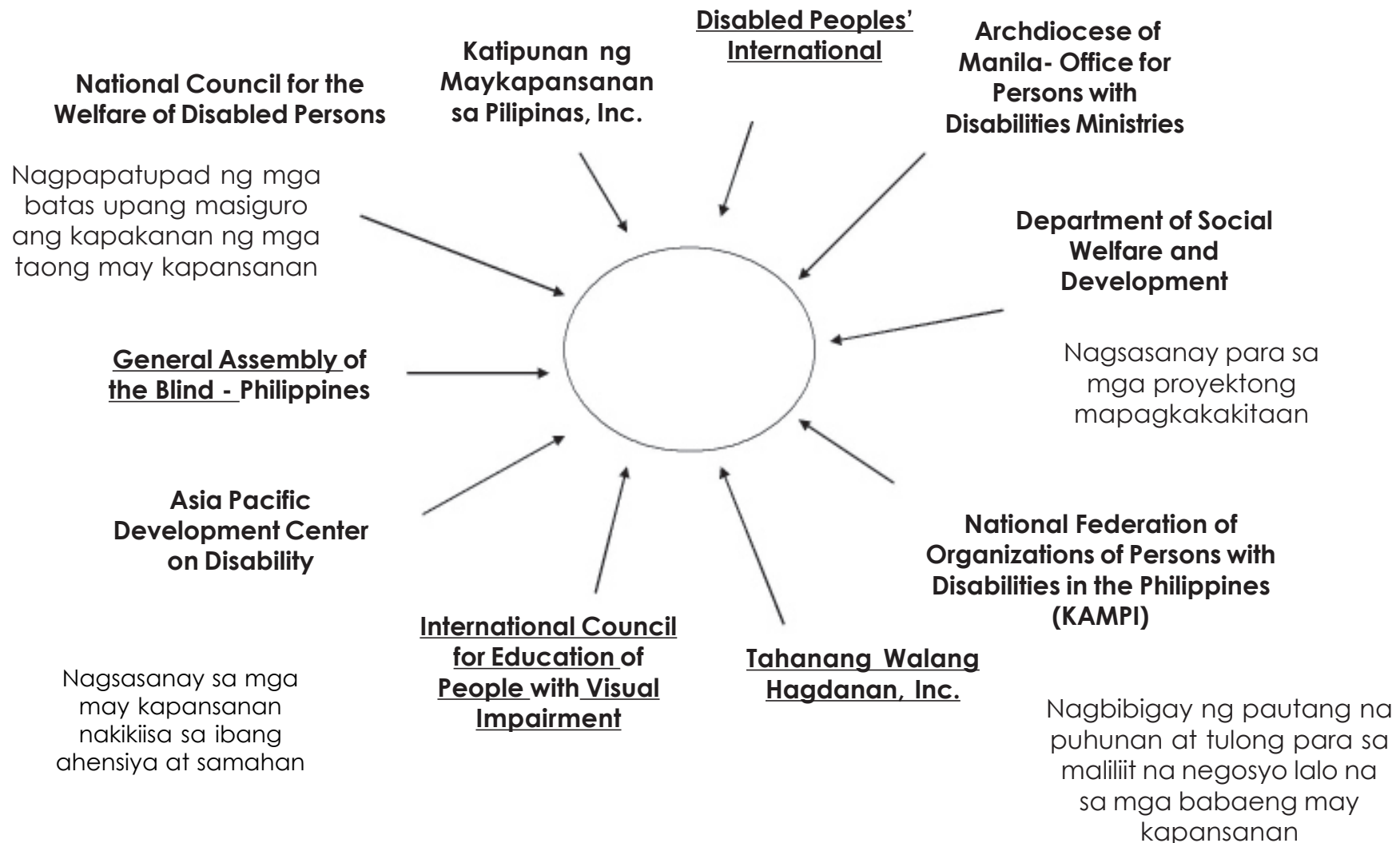

Pag-isipan Natin

Sa pulong sa barangay, ibinahagi ng mga kagawad ang kanilang nalalaman tungkol sa pangangalaga ng pamahalaan sa mga taong may kapansanan.

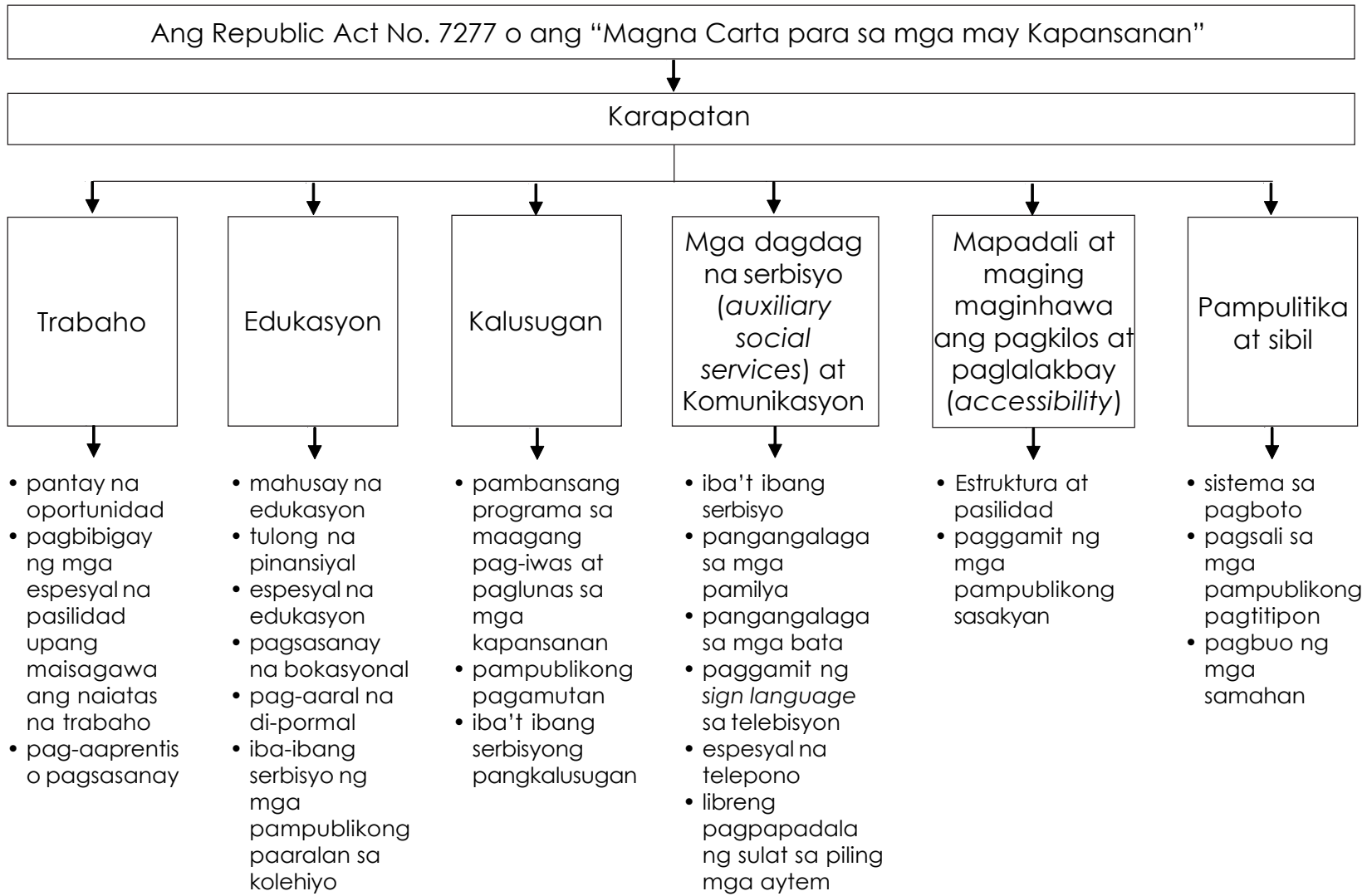

Maraming ahensiya at samahan ang itinatag para itaguyod at protektahan ang mga may kapansanan sa Pilipinas.

Tandaan Natin

Kwentahin Natin

1. Nagbibigay ng libreng bakuna ang pampublikong pagamutan sa bayan sa mga bata upang makaiwas ang mga ito sa sakit at kapansanan. Ang pagamutan ay gumagastos ng Php 100.00 sa bawat bakuna. Bawat taon, tatlong bakuna ang kailangan ng mga bata. Kung may 65 bata sa Barangay Rosario, magkano ang kailangang pondo ng gobyerno upang mabigyan ng kumpletong bakuna ang mga bata sa barangay na iyon?
2. Ayon sa resulta ng survey noong taong 2000, sa bawat 20 pamilya, may isang miyembro na may kapansanan. Kung 200 pamilya ang kasali sa survey, ilan ang kabuuang bilang ng may kapansanan?

Alamin ang iyong natutuhan

- A. 1. Ano ang damdaming ipinapahayag ng mga ekspresyon ng mukha sa bawat kahon?

2. Aling ekspresyon ng mukha ang nagpapahayag ng damdamin ni Rowena?
3. Gaano kahalaga ang ekspresyon ng mukha sa isang pipi at bingi upang ipahayag ang kanyang damdamin?
4. Sa isang walang kapansanan, mahalaga rin ba ang mga ekspresyon ng mukha sa pagpapahayag? Bakit?

B. Ano ang tinutukoy sa bawat bilang? Pillin ang tamang sagot mula sa kahon at isulat sa mga patlang.

<i>special education</i>	karapatan
<i>cerebral palsy</i>	RA 7277 – Ang Magna Carta para sa mga May Kapansanan

1. Ang batas na nagtatakda para sa rehabilitasyon, pagpapaunlad, at pagpapanumbalik ng tiwala sa sarili ng mga taong may kapansanan ay ang _____.
2. Ang _____ ay isang kundisyon na kung saan ang isang tao na nagtataglay nito ay walang kakayahan sa pagkontrol ng kanyang kalamnan.
3. Ang pag-aaral para sa mga bulag, bingi, at may kapansanan sa pag-iisip at sa mga mag-aaral na may di-pangkaraniwang talento ng DepED ay tinatawag na _____.

C. Si Ginoong Marco Languido ay isang empleyado ng gobyerno. Habang nasa isang opisyal na biyahe, siya ay naaksidente. Naputol ang kanyang mga paa. Ito ay habambuhay nang taglay ni G. Marco. Nanganganib din na mabulag siya. Mahalaga ang posisyon ni G. Marco sa kanyang opisina. Bagama't mahirap, ibig pa sana niyang makapagtrabahong muli.

Sa mga natutunan mo na karapatan ng mga taong may kapansanan, ano-anong probisyon ang maaaring pakinabangan ni G. Marco? Gumawa ng isang sulat kay G. Marco upang ipaalam ang kanyang mga karapatan.